

Amsterdam, 20 februari 2025

Geachte leden van het kabinet,

'Nederland wil in 2050 klimaatneutraal zijn om zo te helpen met het verminderen van klimaatverandering. Daarom werken we aan een overgang van het gebruik van fossiele naar duurzame energie: de energietransitie.' Hiermee begint u uw verzoek om te reageren op de consultatie. Dit ondersteunt de Culturele en Creatieve Sector (ccs) van harte.

Mede daarom reageert Kunsten '92 namens de ccs in het algemeen en in het bijzonder vanuit het Platform Duurzame Cultuursectorⁱ op de consultatie over de voorstellen voor het Social Climate Fund (SCF).

Onze reactie bouwt zich op langs de volgende lijnen:

- Schets van de sector
- Suggesties voor de maatregel 'fixteams voor kwetsbare micro-mkb'ers'
- Niet geholpen met SCF zoals die nu is

Schets van de sector

Verwacht wordt dat de invoering van het ETS2 ook grote impact zal hebben op de ccs. Deze diverse en veelzijdige sector bestaat uit veel kleine organisaties. In de meeste gevallen zijn deze organisaties niet de eigenaar zijn van het gebouw waarin zij zijn gehuisvest en het gaat vaak om gebouwen met grote ruimten die verwarmd moeten worden. Denk hierbij aan museum-, -theater en popzalen. De energieprijzen zijn nu al erg hoog en baren ccs zorgen. Een stijging van energieprijzen zal deze organisaties dan ook onevenredig hard raken.

Recent onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het ministerie OCW geeft inzicht in de diverse samenstelling van deze sector ([Duurzaamheid in de cultuursector](#), Significant APE, 2024). Aan het onderzoek hebben 694 organisaties over de gehele breedte van de sector meegedaan en inzicht gegeven in hun inspanningen en behoeften op het gebied van duurzaamheid. Een aantal resultaten uit het onderzoek zijn relevant voor de vraagstelling van deze consultatie:

- De meeste respondenten werken in organisaties van 2 tot 10 medewerkers (41%).
- 59% deelt een gehuurd gebouw, een minderheid heeft het gebouw in eigendom (7%);
 - 68% van de respondenten met een gebouw in eigendom besteedt op structurele wijze aandacht aan duurzaamheid;
 - Culturele organisaties met een gebouw in eigendom nemen vaker maatregelen, houden hier vaker data van bij, en hebben vaker een plan van aanpak voor duurzaamheid dan organisaties die huren of geen eigen huisvesting hebben;
 - Bij organisaties die huren of geen eigen huisvesting hebben ligt het percentage dat structureel aandacht besteedt aan duurzaamheid lager.
- De respondenten hebben uiteenlopende behoeften. Het vaakst worden genoemd: financiële steun (60%), inzicht in subsidiemogelijkheden (49%) en kennis (47%).

Het SCF heeft als doel negatieve sociaaleconomische effecten te compenseren, vooral voor kwetsbare huishoudens en kleine organisaties. Op de site van de [Europese Commissie](#) lezen we terug dat de uiteindelijke missie van het fonds is om **'een sociaal eerlijke transitie naar klimaatneutraliteit te bevorderen'**. Deze missie onderschrijven wij van harte.

Suggesties voor de maatregel fixteams voor kwetsbare micro-mkb'ers

Van de maatregelen die worden voorgesteld, is alleen de maatregel *Fixteams voor kwetsbare micro-mkb'ers* van toepassing op de ccs. In grote lijnen juichen we deze maatregel toe. De focus op kleine ondernemingen, de toegankelijkheid voor huurders, de nadruk op expertise kennisdeling en de koppeling naar andere subsidies en financieringsmogelijkheden betekent dat de maatregel de sector op meerdere vlakken tegemoet komt.

Graag geven wij voor deze maatregel een aantal punten van aandacht mee:

- Zorg dat de regeling breed bekend en vooral simpel en toegankelijk is. Het proces van aanvragen van subsidie en andere vormen van financiering voor verduurzaming wordt vaak als obstakel genoemd.
- Zorg dat Fixteams kennis in huis hebben over specifieke en uiteenlopende noden van de ccs sector.
- Heb in het bijzonder aandacht voor het aanreiken van tools voor het registreren van data. Momenteel houdt maar een kwart van ccs instellingen data over verduurzaming bij. Dit zit inspanningen op langere termijn in de weg.
- Zorg, door goede samenwerking met gemeenten, dat de energiebesparende maatregelen die worden aangeraden ook daadwerkelijk worden doorgevoerd. Dit omdat veel culturele instellingen zijn gehuisvest in gemeentelijk vastgoed. Dat betekent dat zij van gemeenten afhankelijk zijn voor verduurzamende maatregelen aan het pand.

Niet geholpen met SCF zoals die nu is

Wij moeten helaas constateren dat er een bijzonder grote groep ccs instellingen **niet is geholpen met de maatregel** zoals die nu is geformuleerd. Culturele organisaties die niet als micro-onderneming worden aangemerkt, ook met grote oppervlakten, komen nu niet in aanmerking voor de SCF. Er zijn veel culturele organisaties die relatief weinig fte's hebben, maar wel hele grote ruimten om te verwarmen. De verwachte exponentiele prijsstijging van energiekosten zal op de gehele begroting van deze organisaties niet in verhouding staan tot andere lasten.

Veel culturele instellingen zijn gehuisvest in gemeentelijk vastgoed. Er wordt binnen de mogelijkheden door veel ccs organisaties geïnvesteerd in bijvoorbeeld zuinigere techniek. Wanneer het gaat om de panden zelf hebben deze organisaties geen directe zeggenschap over verduurzamings-maatregelen, zoals isolatie of energie-efficiëntieverbeteringen of energiecontracten. En dat terwijl in veel gevallen gemeenten oplopende energiekosten één op één door zullen zetten naar de eindhuurder. Wanneer dit gecombineerd wordt met het niet of nauwelijks indexeren van publiek investeringen leidt dit op termijn tot uitholling van budgetten met vermindering van programmering en culturele voorzieningen, of zelfs opheffing tot gevolg.

Wij pleiten dan ook voor aanvullende stappen in het SCF om er voor te zorgen dat de toegankelijkheid van cultuur niet verder onder druk komt te staan:

- Zorg dat de eenvoudige energiebesparende maatregelen die worden aangereikt door de fixteams in verhouding staan tot de reële stijging in kosten. Voor een organisatie die een groot oppervlakte of grote ruimten heeft, is een prijsstijging exponentieel veel groter. Een simpele maatregel heeft dan nauwelijks effect op de uiteindelijke kosten.
- Onderzoek de effecten van de prijsstijging ook op (middel-) grote organisaties, om goed inzicht te krijgen in de impact die de invoering van ETS2 zal hebben op theaters, bioscopen,

musea en andere culturele centra door het hele land. Kaart deze tekortkomingen van het SCF aan bij collega's bij de Europese commissie.

- Maak subsidies en financieringsmogelijkheden vanuit het SCF, die momenteel alleen toegankelijk lijken te zijn voor huishoudens, ook toegankelijk voor organisaties met maatschappelijke functies.
- Voeg de mogelijkheid toe om vanuit het SCF specifieke ondersteuning voor de ccs te ontwikkelen. Dit kan bijvoorbeeld door gerichte subsidies voor energiezuinige infrastructuur en financiering van circulaire verduurzaming zoals het hergebruik van decor.

Kortom, heb aandacht voor de unieke structuur van een groot gedeelte van de ccs (en vele andere maatschappelijke organisaties), om te zorgen dat het Social Climate Fund zijn doelen om 'een sociaal eerlijke transitie naar klimaatneutraliteit te bevorderen' ook daadwerkelijk behaalt.

Wij wensen u veel succes met het verwerken van de reacties ten behoeve van de inbreng richting het Europese Commissie. Mocht onze inbreng leiden om een nadere toelichting dan zijn wij daar van harte toe bereid om die te geven.

Met vriendelijke groet,

Astrid Weij

Directeur Kunsten '92, namens het Platform Duurzame Cultuursector

ⁱ Het **Platform Duurzame Cultuursector** is een werkgroep gecoördineerd door Kunsten '92 met als doel kennis vanuit de sector op het gebied van cultuur en duurzaamheid zo goed mogelijk te bundelen en over te brengen in belangenbehartiging. Het komt voort uit de samenwerking ACTIE als Cultuur (een initiatief van de Federatie Cultuur, Kunsten '92 en de Taskforce ccs). Het platform heeft een informeel karakter met vertegenwoordiging vanuit de breedte van de culturele en creatieve sector.